

D. 02.08.2021

Notat vedr. reglerne for hjortehold i Danmark.

Notatet er udarbejdet af Landsforeningen af danske hjorteavlere til brug i forbindelse med foretræde for Miljø og Fødevareudvalget d. 01.09.2021

Sagen kort.

D. 21.04.2021 blev der implementeret nye regler for hold af hjortevildt under hegn i DK. Reglerne er Fødevarestyrelsens tolkning af EU Bek. Nr. 867. Se bilag 1.

D. 19.05.2021 bliver alle hjorteavlere der er registeret i CHR-registeret informeret via E-Boks omkring ændringen af reglerne for hjortehold af Fødevarestyrelsen. 28 dage efter at forordningen trådte i kraft og 6 dage efter at fristen for mærkning var begyndt. Se bilag 2.

De nye regler er på et punkt væsentligt ændret i forhold til tidligere, hvilket starter en sneboldeffekt i dansk hjorteavl og vil ende med at erhvervet står for en komplet nedlukning.

I de følgende 5 punkter vil vi skitsere problematikken.

1. Mærkning af kalve.

Hjortevildt i hegn i DK er ikke domesticeret som køer, grise, får, heste osv. Vores hjortevildt er, hvad man kan kalde Semi-vildt. Det vil sige vi kan ikke røre/indfange vores dyr som man normalt vil kunne ved de andre husdyrs racer. Flugt instinktet er stadigvæk meget udbredt hos hjortevildtet. Dette anerkender FVST og begynder derfor midt 80 at udstede såkaldte dispensationer for mærkning af hjortevildt under hegn.

Disse dispensationer som er uddelt pr automatik til alle der har søgt dem lige siden, bortfalder med reglerne pr. 21.04.2021.

Dette medfører at vi i praksis kun har 2 døgn efter at kalven er født, til at få den fundet og mærket med 2 øremærker. Et i hvert øre. Efter det 2. døgn af kalvens levetid er den så stor og sikker på benene at den rejser sig og flygter så snart mennesket nærmer sig.

I mange farme i DK er der meget afvekslende vegetation, skov, mose og mark indgår som oftest som en del af hegnet og her kan det være særdeles svært, grænsende til umuligt, at finde de nyfødte kalve. Denne søgning efter kalvene i kælvningssæsonen som strækker sig over 1,5-2 mdr. vil dagligt bringe uro i hegnet og medføre stress ved hjortene som netop i kælvningssæsonen er sårbare og gerne trækker sig tilbage, nøjagtig som de vil gøre i naturen. Yderligere forstærkes risikoen for at moderdyret afviser kalven efter at den har været i menneskehænder på et så tidligt tidspunkt hvor bindingen mellem dem endnu ikke er fuldt implementeret. Frank Vigh-Larsen som har skrevet bogen "Hjorteproduktion" som er undervisningsmateriale i det officielle Hjorteavlere kursus der udbydes af Seges, estimerer dødeligheden hos

specielt dådyr til at ligge omkring 7-10% af nyfødte kalve efter mærkning, da de afvises af moderdyrene og efterfølgende dør af sult.

2. Mærkning af voksne dyr.

Som følge af de udstedte dispensationer har det ikke været nødvendigt at mærke voksne dyr før det øjeblik hvor de skulle forlade farmen, død eller levende til avl. Derfor har de danske avlere nu ikke andet valg end at afskyde deres voksne dyr til slagtning. Dette vil sætte mange års avlsarbejde fuldstændig i stå. Alternativet til afskydning er bedøvelse med injektionsspil. Bortset for de enorme omkostninger som det vil medføre, så er der det problem, at der på de midler dyrlægerne har til rådighed i dag er der ingen tilbageholdelsestid. Dvs. at er et dyr først én gang bedøvet kan det ikke længere indgå i konsum og skal køres til destruktionsanlæg.

3. Indretning af farme.

På nær en ganske lille håndfuld farme i Danmark så har de danske hjorteavlere ingen fangsthuse eller folde hvor de kan håndtere voksne dyr på en forsvarlig måde, således man vil kunne mærke voksne eller ungdyr.

De danske farme er opbygget efter de rammebetingelser som er beskrevet i hjortebekendtgørelsen siden 1975 da den udkom første gang. Kombineret med FVST der har udstedt dispensationer for mærkning, har der ikke været behov for den slags bygninger.

Selv om man ville gøre forsøget på at opføre fangstanlæg vil det ikke være fysisk muligt inden for fristen på 9 mdr. som udløber d. 13.02.2022. Hertil kommer at hjortevildtet i DK ikke er vant til at gå igennem et anlæg og blive fikseret og håndteret på meget små arealer. Det vil udløse panik hvis man vil lukke utrænede dyr ind i små rum og begynde at håndtere dem. Dette kan medføre dyr der kommer alvorligt til skade og efterfølgende må aflives. Voksne handyr med gevir er der ikke nogen som håndterer, da disse vil være livsfarlige at omgås uden mulighed for at kunne komme i sikkerhed.

Brugen af fangstanlæg skal trænes både af dyr og mennesker og det vil tage år og flere generationer af dyr inden det fungerer som f.eks. i Tyskland eller England hvor de har andre nationale regler.

4. Frist for implementering.

Forordningen giver mulighed for at give en frist på 9 mdr. efter fødslen inden kalven skal mærkes, denne frist har FVST overtaget i deres tolkning af reglerne. Dvs. senest d. 13.02.2022 skal alt hjortevildt i hegn i DK være mærket. Dog er der undtagelser således at f.eks. Jægersborg Dyrehave, Lille Vildmose og lignende store indhegninger over 50 ha ikke tvinges ud i problemer. De store hegn kan komme ind under reglen om et rekreative formål og er således blive undtaget for mærkning. Når man så tænker på hvad det oprindelige formål med EU-forordningen var, nemlig at forbedre smittesporing hos husdyr, så må det jo være fordi at smittespredning stopper ved 49,9 ha.

Yderligere bør det nævnes at EU-forordningen blev vedtaget i 2016, men en frist for implementering i medlemslandene frem til 21.04.2021. FVST har haft denne viden og vælger alligevel ind til få mdr. inden skæringsdatoen at udstede dispensationer til nye hjorteavlere som på denne baggrund starter op, for så nu at stå overfor at skulle lukke ned igen. Denne lemfældige håndtering er kritisabel.

En reel overgangsfrist anslås til minimum at skulle have en længde på 8-10 år for at erhvervet og de mange mindre avlere har en reel chance til at tilpasse sig eller lukke kontrolleret ned. 5 år af denne overgangsperiode kunne være udnyttet, havde FVST handlet hurtigere og bragt deres viden ud til hjorteavlere allerede i 2016-2017.

5. Bæredygtig hjorteavl uden konkurrenceforvridende nationale regler.

Som vi har forsøgt kort at skitsere i ovenstående er det ikke fysisk muligt at efterleve de nye regler med så kort varsel og det vil efterlade mange avlere med reelt kun et valg og det er at lukke deres farm. Da de økonomiske konsekvenser for at opfylde regler langt overstiger den omsætning som deres farme genererer på den korte frist på 9 mdr.

Dette er brandærgeligt i mange henseender, ikke kun for avlerne men også fordi det hjortekød, som i dag produceres bæredygtigt lokalt med både dyrevelfærd og fødevarer sikkerhed for øje, fremover vil komme sejlene i containerskibe fra New Zealand og Argentina. Vi behøver ikke se længere end til vores egne landegrænser for at finde eksempler på at der nationalt tolkes anderledes end i DK. Vores hjorteavl kolleger i Tyskland, Sverige, Tjekkiet, Polen har i skrivende stund intet hørt om de nye regler. Vi er bekymret for at den danske fødevarerstyrelse har overtolket forordningen hvilket sætter de danske avlere i dårligere forhold end vores europæiske kollegaer. Dette bekræfter FVST direkte til os på et Skype møde d. 21.06.21 Se bilag 3, hvor de selv siger, at de ikke kan se at de nye regler vil bidrage til forbedring af smitte opsporing. På trods af dette vælger FVST at tilbagekalde samtlige dispensationer for som de selv sagde: "vi skal jo kunne forsvare vores beslutninger hvis der kommer kontrol fra EU".

Vi håber at ovenstående giver udvalget et indblik i de udfordringer om erhvervet står over for og vi ser frem til et godt og konstruktivt foretræde d. 01.09.2021 hvor vi gerne uddyber de nævnte problematikker og svarer på udvalgets spørgsmål.

Med venlig hilsen,

Landsforeningen af danske hjorteavlere.

Formand Kim Jensen

Næstformand Jacob Hald

Hjorteavler Poul Martinussen